

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.02.2015, sp. zn. 30 Cdo 4203/2013, ECLI:CZ:NS:2015:30.CDO.4203.2013.1

Číslo: 83/2015

Právní věta: Vyplacením zbytku rozdělované podstaty povinnému končí exekuční řízení, je-li exekuce prováděna na základě exekučního příkazu jen jedním způsobem, a povinnému počíná běh promlčecí doby podle § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), vznikla-li povinnému nemajetková újma nesprávným úředním postupem v exekučním řízení podle § 13 odst. 1, věty druhé a třetí, zákona č. 82/1998 Sb. (ve znění pozdějších předpisů).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.02.2015

Spisová značka: 30 Cdo 4203/2013

Číslo rozhodnutí: 83

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Odpovědnost státu za škodu, Přípustnost dovolání, Promlčení

Předpisy: §13 Zákona č. 82/1998 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem ze dne 17. 7. 2013 M ě s t s k ý s o u d v P r a z e j a k o s o u d o d v o l a c í p o t v r d i l k o d v o l á n í ž a l o b c e r o z s u d e k O b v o d n í h o s o u d u p r o P r a h u 2 z e d n e 2 2 . 1 . 2 0 1 3 , k t e r ý m b y l a z a m í t n u t a ž a l o b a o z a p l a c e n í č á s t k y 1 5 0 0 0 0 K č .

P ř e d m ě t e m ř í z e n í b y l y d v a n á r o k y n a z a d o s t i u č i n ě n í z a n e m a j e t k o v o u ú j m u z p ů s o b e n o u n e p ř i m ě ř e n o u d ě l k o u s o u d n í c h ř í z e n í , a t o v č á s t c e 1 0 0 0 0 0 K č z a e x e k u č n í ř í z e n í v e d e n é u O k r e s n í h o s o u d u v P í s k u a u s o u d n í e x e k u t o r k y M g r . Z . B . , a v č á s t c e 5 0 0 0 0 K č z a n a l ě z a c í ř í z e n í v e d e n é u O b v o d n í h o s o u d u p r o P r a h u 2 , v e k t e r é m s e ž a l o b c e d o m á h á n á h r a d y š k o d y v z n i k l é o p o ž d ě n ý m v r á c e n í m h y p e r o c h y v u v e d e n é e x e k u c i .

V e v z t a h u k n á r o k u n a z a p l a c e n í č á s t k y 1 0 0 0 0 0 K č o d v o l a c í s o u d v e s h o d ě s e s o u d e m p r v n í h o s t u p n ě u z a v ř e l , ž e p o s u z o v a n á e x e k u c e , k t e r á b y l a p r o v á d ě n a t o l i k o p r o d e j e m n e m o v i t o s t í p o v i n n ě h o , n y n ě j š í h o ž a l o b c e , s k o n č i l a s p l n ě n í m r o z v r h o v ě h o u s n e s e n í O k r e s n í h o s o u d u v P í s k u z e d n e 6 . 4 . 2 0 0 6 , t j . u s p o k o j e n í m o p r á v n ě n ý c h , z a p l a c e n í m n á k l a d ů e x e k u c e a v y p l a c e n í m p e n ě ž n í č á s t k y p ř e d s t a v u j í c í h y p e r o c h u p o v i n n ě m u d n e 1 5 . 3 . 2 0 1 0 . Z a s i t u a c e , k d y ž a l o b a v n y n í p r o j e d n á v a n é v ě c i b y l a p o d á n a d n e 1 9 . 7 . 2 0 1 2 , d o s p ě l o d v o l a c í s o u d k z á v ě r u , ž e d o p o d á n í ž a l o b y u p l y n u l a š e s t i m ě s í č n í p r o m l č e c í d o b a p o d l e § 3 2 o d s t . 3 z á k o n a č . 8 2 / 1 9 9 8 S b . , k t e r á p o č a l a b ě ž e t d n e 1 6 . 3 . 2 0 1 0 , a t o i p ř e s t o , ž e p o d l e § 3 5 z á k o n a č . 8 2 / 1 9 9 8 S b . s e v d ů s l e d k u p ř e d b ě ž n ě h o

uplatnění nároku u žalované (§ 14 zákona č. 82/1998 Sb.) běh promlčecí doby po dobu šesti měsíců, tj. od 24. 8. 2011 do 24. 2. 2012, stavěl. Námitku promlčení, kterou se bránila žalovaná, tedy soud shledal důvodnou.

Ve vztahu k nároku na zaplacení částky 50 000 Kč odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně uzavřel, že řízení vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 netrvá nepřiměřeně dlouhou dobu.

Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce v celém rozsahu dovoláním.

Ve vztahu k nároku na zaplacení částky 100 000 Kč dovolatel namítá, že úvahy odvolacího soudu o ukončení exekučního řízení jiným rozhodnutím nebo nuceným splněním povinnosti mají platnost pouze za předpokladu obvyklého běhu věcí, tedy řádného průběhu exekučního řízení, kdy dojde k nucenému splnění povinnosti v přiměřené lhůtě po vydání rozvrhového usnesení. Dovolatel poukázal, že v posuzovaném případě bylo rozvrhové usnesení splněno prakticky po čtyřech letech. Během tohoto období vznikl další nárok povinného vůči exekutorce, který nebyl předvídan ani řešen rozvrhovým usnesením a dosud nebyl ani uspokojen. Z tohoto hlediska, tj. vyrovnání vzájemných povinností nejen mezi oprávněným a povinným, ale i mezi účastníky a exekutorem, exekuce dosud neskončila a právní posouzení soudů, které s ohledem na datum vyplacení jistiny hyperochy dovozují opak, je dle žalobce nesprávné. Tato či obdobná otázka přitom v praxi dovolacího soudu dosud nebyla řešena.

Ve vztahu k nároku na zaplacení částky 50 000 Kč dovolatel namítá, že zamítnutí žaloby stojí na nesprávném právním názoru soudů, že v případě zrušení rozhodnutí je vyloučen vznik nesprávného úředního postupu, aniž by se soudy zabývaly důvody, pro které byly v řízení vydané rozsudky zrušeny.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud dovolání z části zamítl a z části odmítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (viz čl. II. bod 7 zákona č. 404/2012 Sb. a čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.).

Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř.

Dovolání splňuje zákonem vyžadované náležitosti (§ 241a odst. 2 o. s. ř.), a Nejvyšší soud se proto dále zabýval otázkou jeho přípustnosti.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Podle § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. dovolání podle § 237 není přípustné proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv, o pracovněprávní vztahy nebo o věci uvedené v § 120 odst. 2; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

Ve vztahu k nároku na zaplacení částky 50 000 Kč jako zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 2 není dovolání podle § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. (ve znění účinném do 31. 12. 2013) přípustné, neboť napadeným výrokem rozsudku odvolacího soudu bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč.

Ve vztahu k nároku na zaplacení částky 100 000 Kč jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou exekučního řízení, vedeného u Okresního soudu v Písku a u soudní exekutorky Mgr. Z. B., závisí napadené rozhodnutí odvolacího soudu na vyřešení předběžné otázky hmotného práva, kdy počíná běh promlčecí doby podle § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v platném znění (dále jen „OdpŠk“), jenž se odvíjí od okamžiku skončení posuzovaného exekučního řízení za situace, kdy v důsledku prodlení soudního exekutora s výplatou zbytku rozdělované podstaty (hyperochy) povinnému povinný uplatňuje další nároky (podle žaloby úroky z prodlení jako příslušenství hyperochy v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 2), které dosud nebyly vyplaceny.

Podle § 32 odst. 3 OdpŠk nárok na náhradu nemajetkové újmy podle tohoto zákona se promlčí za 6 měsíců ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě, nejpozději však do deseti let ode dne, kdy nastala právní skutečnost, se kterou je vznik nemajetkové újmy spojen. Vznikla-li nemajetková újma nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1, věty druhé a třetí, nebo § 22 odst. 1, věty druhé a třetí, neskončí promlčecí doba dříve než za 6 měsíců od skončení řízení, v němž k tomuto nesprávnému úřednímu postupu došlo.

Byť se jedná o otázku hmotného práva (vymezení skutečnosti rozhodné pro počátek běhu promlčecí doby) za situace, kdy touto skutečností je okamžik skončení exekučního řízení, je nutno hledat odpověď na položenou otázku v předpisech upravujících exekuční řízení. Dovolání je přípustné, neboť uvedená otázka okamžiku skončení exekučního řízení v souvislosti s uplatňováním nároků poškozeného z důvodu prodlení exekutora s vyplacením hyperochy dosud v rozhodovací praxi odvolacího soudu nebyla vyřešena. Dovolání však není důvodné.

Podle ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu z ustanovení § 51 písm. c) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění účinném k 15. 3. 2010, vyplývá, že soudní exekutor je povinen činit ve věci úkony od doby, kdy je mu doručeno pověření k provedení exekuce, do doby, než jeho pověření zanikne. Exekuce končí především vymožením celé vymáhané povinnosti, včetně příslušenství, nákladů oprávněného i nákladů exekuce. Jsou-li všechny tyto nároky vymoženy, exekuce je tím považována za provedenou (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. [20 Cdo 2071/2012](#), ze dne 26. 6. 2013, sp. zn. [20 Cdo 2859/2012](#), ze dne 30. 4. 2014, sp. zn. [30 Cdo 3856/2012](#); rozhodnutí Nejvyššího soudu uvedená v tomto rozhodnutí jsou dostupná na www.nsoud.cz). Byla-li exekuce úspěšně provedena a povinnost v řízení vymožena, exekuce končí, aniž by o tom soud rozhodoval (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. [20 Cdo 1757/2009](#)). To vše platí samozřejmě za předpokladu, že exekuce byla, tak jako v dané věci, prováděna na základě exekučního příkazu jen jedním způsobem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. [21 Cdo 1840/2013](#), a bod IV. stanoviska Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. [Cpjn 200/2005](#), uveřejněný pod číslem 31/2006 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

V rozhodovací praxi odvolacího soudu byla dále řešena otázka okamžiku uspokojení oprávněného v rámci pravomocně nařízené exekuce, přičemž odvolací soud uzavřel, že k tomu dochází již okamžikem, kdy se vymožené (povinným poskytnuté) plnění z majetku povinného dostává do rukou soudního exekutora, jenž pak případně odpovídá oprávněnému za prodlení s předáním vymožené částky, přičemž byla-li snad některému z účastníků způsobena škoda při výkonu exekuční činnosti,

lze se její náhrady domáhat za podmínek stanovených § 32 exekučního řádu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 4. 2014, sp. zn. [28 Cdo 250/2012](#), jakož i tam citovaná rozhodnutí; k odpovědnosti soudního exekutora vedle státu pak např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2008, sp. zn. [20 Cdo 57/2007](#)).

Podle § 32 ex. ř. exekutor odpovídá za škodu tomu, komu ji způsobil v souvislosti s činností podle tohoto zákona. Exekutor odpovídá za škodu i tehdy, byla-li škoda způsobena při výkonu exekuční nebo další činnosti jeho zaměstnancem; případná odpovědnost této osoby podle zvláštních předpisů tím není dotčena (odst. 1). Exekutor se odpovědnosti podle odstavce 1 zproští, prokáže-li, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat (odst. 2). Odpovědnost státu za škodu podle zvláštního právního předpisu tím není dotčena (odst. 3).

Podle § 69 ex. ř. nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se na provádění exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitostí.

Podle § 337a o. s. ř. (ve znění účinném k 15. 3. 2010) rozdělovanou podstatu tvoří nejvyšší podání a úroky z něho, popřípadě náhrady, které do podstaty připadají podle § 336n odst. 4, a na tyto náhrady započítaná jistota vydražitele uvedeného v § 336m odst. 2.

Podle § 337c odst. 6 o. s. ř. (ve znění účinném k 15. 3. 2010) se po úhradě všech pohledávek, které mají být uspokojeny, zbytek rozdělované podstaty vyplatí povinnému.

Úroky podle § 337a o. s. ř. má zákon na mysli úroky, které k těmto částkám přirostly od jejich složení na účet u banky nebo jiného peněžního ústavu do vyplacení (srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009), tedy úroky sjednané jako úplata za užívání jistiny, typicky mezi majitelem účtu (zde soudním exekutorem) a bankou v rámci smlouvy o účtu (dříve smlouvy o běžném účtu). Nejedná se o úroky z prodlení, které jsou v soukromoprávních vztazích sankcí vyplývající přímo ze zákona jako důsledek prodlení se splněním dluhu.

Z ustanovení § 337a a § 337c odst. 6 o. s. ř. (ve znění účinném k 15. 3. 2010) vyplývá, že v případě, kdy po úhradě všech pohledávek, které mají být podle zákona z rozdělované podstaty uspokojeny, zbude část rozdělované podstaty, vyplatí se tento zbytek rozdělované podstaty (hyperocha) povinnému. Jestliže v důsledku doby, které uplynula od vydání rozvrhového usnesení, došlo k navýšení zbytku rozdělované podstaty o další úroky (např. ze smlouvy o účtu), vyplatí se i tyto povinnému. Vzhledem k tomu, že výplatě zbytku rozdělované podstaty povinnému nutně muselo předcházet úspěšné provedení exekuce, výplatou této částky exekuce končí, aniž by o tom bylo vydáváno rozhodnutí (samozřejmě za předpokladu, že exekuce byla, tak jako v dané věci, prováděna na základě exekučního příkazu jen jedním způsobem).

Případné nároky vyplývající z prodlení soudního exekutora s výplatou zbytku rozdělované podstaty povinnému je možno uplatnit pouze podle § 32 ex. ř. vůči soudnímu exekutorovi či podle zákona č. 82/1998 Sb. vůči státu z titulu odpovědnosti za škodu (újmu). Takové nároky nelze řešit v rámci exekučního řízení.

Ze shora uvedeného vyplývá, že závěr odvolacího soudu o skončení exekučního řízení vyplacením hyperochy povinnému, od něhož se odvíjí počátek běhu promlčecí doby podle § 32 odst. 3 OdpŠk, je správný, a to bez ohledu na uplatňování dalších nároků povinným z titulu prodlení soudního exekutora s výplatou hyperochy, proto dovolací soud postupem podle § 243d písm. a) o. s. ř. dovolání zamítl.